

Nord universitet 2017

Årlig kvalitetsrapport for doktorgradsprogrammene

Status, vurdering, særlige utfordringer og utviklingspotensialer

Innledning

Denne rapporten gir oversikt over aktiviteter og resultater knyttet til kvalitet i doktorgradsprogrammene samt fullførte doktorgrader ved Nord universitet. Den tar for seg parametere som kan vise kvalitetsoppnåelse av mål som er satt for 2017. Aktiviteten og kriteriene i denne rapporten er kommentert med basis i kravene i ph.d.-forskriften til Nord universitet samt NOKUTs og KDs krav.

Fakultetene er ansvarlige for kvaliteten i doktorgradsprogrammet, mens Forskningsutvalget (FU) skal være med på å sikre at forskningen og forskerutdanningen ved Nord universitet holder høy kvalitet. FU har et spesielt ansvar for å gi råd i spørsmål knyttet til forskerutdanning, forskerrekuttering og internasjonalt forsknings samarbeid. Hvilke forbedringstiltak som bør gjennomføres på universitetet drøftes kontinuerlig ved fakultetene og i FU. Kvalitet i forskerutdanningene handler blant annet om å styrke veilederens kompetanse. Nord universitet har videreført og styrket samarbeidet med Universitetet i Stavanger (UiS) og Universitetet i Agder (UiA) om veilederutviklingskurs. Fakultet for samfunnsvitenskap (FSV) har valgt å tilby egen veilederopplæring, og gjennom det kunnet tilby kompetanseheving for langt flere av sine veiledere enn ved de øvrige fakultetene.

Gjennomføringsgraden i 2017 er økende i forhold til de to siste årene, men lavere enn universitetets ambisjoner for 2017, både med hensyn til siste års måltall og for gjennomsnittet tre siste år. Fakultetene arbeider kontinuerlig med å klarlegge årsaksforhold for å kunne fastsette relevante måltall, og for å identifisere egnede tiltak for økning av gjennomføringsgraden.

Fakultetene ble bedt om å rapportere status, gi sine vurderinger med vekt på særlige utfordringer og utviklingspotensialer på de ulike punktene i kvalitetsrapporten. Fakultetenes kommentarer, med små språklige endringer, er benyttet slik de ble rapportert. I tilbakemeldingene er forhold som enten er forskriftsfestet eller som ikke er nye i 2017, i hovedsak utelatt. Under alle temaene er det gitt rom for generelle kommentarer for at informasjon av betydning for doktorgradsprogramets kvalitet, men som ikke er etterspurt i malen, skal bli belyst.

FLU og FSH har på bakgrunn av erfaringer fra første år med felles rapportering avklart ansvarlinjer mellom fakultetene. Dette for å sikre både felles tiltak, og at ulikheter mellom fakultetene analyseres, fanges opp og rapporteres.

De fem største utfordringene for kvaliteten av ph.d.-utdanningene i 2017 som det settes inn tiltak for i 2018 er:

- Veilederkapasitet og kompetanse
- Gjennomføringsgrad
- Antall doktorgradsavtaler, KD- og eksternfinansiert
- Utvikling og endringer i doktorgradsprogrammet i lys av akkreditering
- Rekruttering

I rapporten omtales deltakerne i et doktorgradsprogram som kandidater. Begrepet «stipendiater» benyttes for de som er finansiert via stipendiatkapitlet fra KD.

1. Produksjon og gjennomstrømming

1.1 Tiltak for å øke antall avtaler/kandidater

Innvilgelse av eksterne forskningsmidler er et kvalitetsstempel i seg selv, og bidrar til finansiering av ph.d.-kandidater. Tilgang til eksterne forskningsmidler avhenger både av aktuelle utlysninger å søke på, søknadens kvalitet og konkurransen innenfor de ulike utlysningene.

Tabell 1: Doktorgradsavtaler ved Nord universitet 2017 med fordeling på finansieringskilde

Antall nye ph.d.-avtaler inngått i 2017		41
-herav KD-finansierte stipendiater	29	
-herav fastansatte med FoU-tid til ph.d.-arbeid	5	
-herav NFR-finansierte	1	
-herav kandidater i andre eksterntfinansierte prosjekt	6	
Antall avtaler totalt på rapporteringstidspunktet (01.02.2018)		177
-herav KD-finansierte stipendiater	118	
-herav fastansatte med FoU-tid til ph.d.-arbeid	14	
-herav NFR-finansierte	7	
-herav kandidater i andre eksterntfinansierte prosjekt	38	
Antall aktive ph.d.'er registrert i 5 år eller mer fra oppstart		19

Kilde: Fakultetenes registrering i FS – FS-rapport 916.001

På grunn av usikkerheten rundt rekruttering av eksternt finansierte kandidater fra år til år, er et høyt antall KD-stipend (egen budsjettamme) tilknyttet programmet en sentral faktor for å sikre stabilitet i doktorgradsprogrammene. Ingen universitet fikk tildelt nye stillinger på stipendiatkapitlet for 2018.

Tabell 1b viser den interne fordelingen av ph.d.-stipendene for 2017 og 2018. Forskjellen er kun at de 33 stipendene som ble tildelt FLU og FSH sammen, nå er foreslått fordelt mellom de to fakultetene som utgjør det samlede fagmiljøet for denne doktorgraden. Samtidig understrekes viktigheten av samarbeidet om doktorgradsprogrammet og likebehandling av kandidatene uavhengig av fakultetstilhørighet, slik at doktorgradsprogrammet blir administrert som ett program.

Tabell 1b: Fordeling av KD-stipender pr. doktorgradsprogram¹ 2018

Doktorgradsprogram	Fakultet	Antall stipendiater 2017	Antall stipendiater 2018
DRGAB	FBA	27	27
DRGE	HHN	28	28
DRGPR	FLU	33	17
	FSH		16
DRGS	FSV	27	27

Kilde: Økonomiavdelingen, Nord universitet.

Fakultetene har ulike utfordringer med hensyn til produksjon og gjennomstrømming, og det gjenspeiles i hvilke tiltak som planlegges på dette området i 2018. FBA har hatt høyest rekruttering av eksterntfinansiererte kandidater, da det historisk sett har vært få KD-stipendiater knyttet til fakultet. Dette er rettet opp over de siste årene. FBA vil fortsatt jobbe mot å få tilslag på eksterne midler for ph.d.-kandidater, inkludert flere avtaler finansiert av NFR nærings- og offentlig sektor ph.d.-programmet.

FLU/FSH jobber også aktivt for å øke andelen av NFR-tiltaket offentlig ph.d. Økningen i antall avtaler i 2017 utgjøres i stor grad av intern rekruttering som ledd i fakultetenes kompetanseløft.

¹ DRGAB – Ph.d. i akvatisk biovitenskap
DRGE – Ph.d. i bedriftsøkonomi
DRGPR – Ph.d. i studier av profesjonspraksis
DRGS – Ph.d. i sosiologi

FBA – Fakultet for biologi og akvakultur
HHN – Handelshøyskolen
FLU – Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag
FSH – Fakultet for sykepleie og helsevitenskap
FSV – Fakultet for samfunnsvitenskap

HHN har iverksatt flere tiltak for å øke antall kandidater. Dette innbefatter tidlig utlysning av ledige stipendiatstillinger, proaktiv rekruttering for å sikre kvalifiserte søkere til stillingene og generelt fokus på søking av og medvirkning i eksterntfinansierte prosjekter (NFR, EU-prosjekter og MSCA). Fakultetet vil åpne for opptak av kandidater fra andre institusjoner som ikke har egne doktorgradsprogram, forutsatt at de dekker opptakskrav. HHN vil også være mer aktiv framover for å rekruttere kandidater finansiert av NFR nærings- og offentlig sektor ph.d.-programmet.

FSV arbeider aktivt med å øke tilgangen på eksternt finansierte forskningsprosjekter, og oppfordrer forskerne til å legge inn stipendiatstillinger (ph.d. og postdoc.) i forskningssøknader. Samtidig har antallet ph.d.-avtaler i doktorgradsprogrammet økt kraftig i løpet av 2017. Det er derfor fokus på å sikre løpet for de som allerede er opptatt i programmet, men også å øke andelen aktive forskere ved fakultetet for å sikre bærekraften i programmet.

1.2 Bakgrunn for eventuell negativ måloppnåelse

Tabell 2: Disputaser i 2017

Fakultet (Doktorgradsprogram)	NORD	FBA (DRGAB)	HHN (DRGE)	FLU/FSH (DRGPR)	FSV (DRGS)
Antall disputaser 2017	15	5	6	4	0
Måltall for 2017	22	5	7	5	5
Antall innleverte avhandlinger 2017	25	6	7	8	4
-herav underkjente avhandlinger (3 mnd og 6 mnd)	6	0	0	3	3
Anslag antall innleveringer 2018	49	13	7	14	15
Anslag antall disputaser 2018 ²	43	9	8	14	12

Kilde: Fakultetene

Disputaser viser utelukkende suksess, mens antall innleveringer viser all aktivitet og er derfor tatt med i tabell 2. Innlevering som blir funnet verdig i et kalenderår, vil ikke alltid sammenfalle med antall disputaser samme år. For eksempel vil underkjenninger og bedømningsperiode som inkluderer jul/nyttår medføre forskyvinger.

Forsinkelse på grunn av tekniske årsaker (teknisk utstyr), mislykkede laboratorieforsøk, vansker med å skrive vitenskapelige artikler/tekster og at det tar lenger tid enn forventet å få artikler publisert, er noen av årsakene til forsinkelser ved FBA i 2017, men programmet oppnådde sitt måltall.

Både HHN og FLU/FSH har en disputas mindre enn måltallet. I begge tilfellene er det bedømmelser som har tatt lengre tid enn planlagt en del av årsaken. Førstnevnte fikk en delt innstilling og sistnevnte fikk utsatt en bedømmelse med tre måneder på slutten av året. Ved FSV ble det levert inn fire avhandlinger til bedømmelse. Tre ble underkjent, og en ble ikke ferdig evaluert før årsskiftet. Fakultetet mener dette skyldes tilfeldigheter, samt at det nye reglementet (muligheten til å gi 3 mnd. ekstra) har gjort det litt lettere for komiteen å be om forbedringer. Det siste er en hypotese, men bygger på erfaringer fra flere universitet. FSV har hatt en god statistikk for godkjente avhandlinger de forutgående årene, og tror ikke at det er trekk ved studieløpet som har bidratt til senket kvalitet. Men uansett så arbeides det aktivt med å heve kvaliteten ved alle sider av programmet.

1.3. Tiltak for å oppnå godkjenning til offentlig forsvar av avhandling ved første behandling³ i bedømmelseskomiteén

Ved FBA har alle avhandlinger oppnådd godkjenning til offentlig forsvar ved første behandling. HHN opplever også i liten grad at avhandlinger ikke blir godkjent ved første behandling. Generelt er det fokus på god veiledning, åpne prosesser der kandidater deltar på paperseminar, konferanser og lignende for å få tilbakemelding fra flere, noe som styrker kvaliteten i avhandlingene. Ved begge

² I Årsrapport 2017-2018 er fakultetenes anslag på 43 disputaser redusert til et mål på minimum 30 disputaser i 2018, uten nærmere fordeling pr. fakultet.

³ 1/4-del av avhandlinger til bedømmelse i 2017 ble underkjent.

fakultetene er de fleste av avhandlingene artikkelbaserte, noe som gjør det enklere å vurdere om de holder riktig nivå, siden artiklene ofte vil være fagfellevurderte allerede ved innlevering.

FLU/FSH vedtok ny studieplan for ph.d.-programmet i 2017. Det er etablert flere tiltak og mange krav og rutiner er endret på alle nivå i programmet. FLU/FSH ønsker å innføre obligatorisk opplæring for veiledere og fakultetene arbeider med prosesskvalitet i alle ledd. Det etableres bedre systematikk i vurderingsarbeidet. Veileders og faggruppens ansvar for kvalitet skal tydeliggjøres og styrkes ved at veileder kommer tidligere inn i arbeidet ved utforming av prosjekt. Forventningene til faggruppene skal bli tydeligere og gjennomstrømming skal være i fokus i den enkeltes kandidats midtveisevaluering. Ekstern evaluering gjennom midt- og sluttseminar er tatt bort, og det skal brukes en ekstern sluttleser av avhandlingen før innlevering til offentlig bedømmelse.

FSV rapporterer allerede å ha gode rutiner for å unngå underkjenning. Det er etablert tredagers innføringskurs for nye doktorander og start-, midt- og sluttseminar videreføres, nå med ekstern kommentator tilstede på sluttseminaret. I 2018 skal dette styrkes med en ekstra sluttleser før innlevering.

1.4 Tiltak for økt progresjon

Disputaser i gjennomsnitt tre siste år er et parameter (i kvalitetsforskriften) KD bruker for å vurdere bærekraft i programmet og universitetsakkreditering. Kvalitetsforskriften krever at minst fem skal disputere i snitt hvert av de tre siste år på 50 % av universitetets doktorgradsprogrammer, og at minimum 15 kandidater er opptatt i programmet til enhver tid. Nord universitet har forsterket kravet – minst fem kandidater skal disputere i snitt de tre siste år på 75 % av doktorgradsprogrammene.

Nord universitet totalt har de fem siste årene oppfylt kvalitetsforskriftens krav om disputas innen fem år etter finansieringsstart. Det gjennomsnittlige tallet ligger nært opptil fem år. FLU/FSH og HHN ligger over kravet de tre siste årene, men alle programmene fokuserer på å øke progresjonen. Totalt er det en nedgang i antall kandidater som startet fem år eller mer før disputas. Fortsetter denne trenden, vil også bruttotiden gå ned.

Tabell 3: Utvikling og gjennomstrømming ved Nord universitet de siste fem år

Årstall	Antall disputaser	Gjennomsnitt tre siste kalenderår*	Antall år fra finansieringsstart til disputas ⁴	Antall kandidater som startet finansieringsperioden 5 år eller mer før disputas	Frafall før disputas
2013	19	14	4,5	6 (32 %)	7
2014	20	18	4,8	7 (35%)	10
2015	13	17	4,8	7 (54 %)	7
2016	8	13,7	4,8	4 (50 %)	2
2017	15	12	15.02.2018 ⁵	3 (20 %)	10

* Det var 8 disputaser i 2011 og 15 disputaser i 2012. Gjennomsnittet skal ideelt ligge på over 20 disputaser pr. år.

FBA har mange tiltak for å følge opp kandidatene og påse at progresjonen holdes. Det er hyppigere kontakt mellom kandidat, veileder og ansatte involvert i dette programmet, enn ved de øvrige programmene. Blant annet er det møte mellom hovedveileder og stipendiat innen de første seks måneder etter oppstart for å sette realistiske forventinger mot begge parter som nedfelles i *Expectation Alignment*.

Ved HHN er fireårige løp med 25 % arbeidsplikt normen. Det gir ett år mindre til fødselsperm, sykemeldinger etc. i forhold til de fakultetene som bruker treårige løp som norm og kan forklare en noe forhøyet bruttotid. HHN har også en rekke tiltak for å følge opp kandidatene og påse at progresjonen holdes. Blant annet har de fokus på veiledning og involvering av gode medveiledere,

⁴ DBH og KD bruker kun bruttotid. De måler antall over 5 år i programmet, det vil si at det er tatt høyde for fødselsperm og sykemeldinger på inntil to år utover tre års finansieringsperiode. Bruttotid skal ideelt være under 5 år.

⁵ Rapporteringstidspunkt for 2017 er 15.02.2018, men tallet var ikke publisert før oversendelse til styret.

samt utarbeidet et reglement for veiledere. Fakultetet vil revidere kravet til prosjektbeskrivelsen før opptak for å sikre at kandidaten kommer raskt i gang med doktorarbeidet.

FLU/FSH vil ha nye krav til veilederne som inkluderer opplæring, og styrke kandidatens tilhørighet til forskningsmiljøene. De vil ha tett oppfølging av kandidatene representert ved veiledere, faggruppetledere og programansvarlig. Det vil innføres krav om innlevering av framdriftsrapporter og gjennomføring av midtveisevaluering, og dialogmøter og oppfølging med dekan og prodekan. Bruk av insentiver for å belønne normert disputas vurderes. Som hovedregel vil nye stipendiater ansattes i treårige stillinger, uten undervisningsplikt. Videre planlegges et årlig seminar for stipendiater og veiledere. FLU/FSH har høyeste gjennomsnittlig bruttotid ved universitetet, noe som kanskje kan forklares med høy andel fast ansatte kandidater som gjør doktorgradsarbeid som del av FoU-tiden. Det har tidligere vist seg å gi særlige utfordringer.

FSV rapporteres at «det arbeides med en styrking av alle ledd i studieløpet».

1.5 Tiltak for kandidater som har vært fem år eller mer i programmet⁶

FBA gjennomfører individuelle møter med ph.d.-kandidatene angående fremdriftsplan, og varsler i forkant, skriftlig, når normert tid og studierett går ut, og informerer samtidig om konsekvenser av dette. Ingen av de disputerte de tre siste årene har en bruttotid på fem år eller mer.

Kandidater ved HHN som ikke lenger har finansiering blir fulgt opp. De mottar fortsatt veiledning og blir i noen tilfeller engasjert i midlertidige stillinger med noe tid til å fullføre doktorgradsarbeidet ved siden av engasjementets arbeidsoppgaver. Tilbud om slikt engasjement forutsetter god progresjon og antagelse om levering av avhandlingen i løpet av relativt kort tid. Fakultetet legger også til rette for at stipendiatene etter finansieringsperioden får fortsatt tilgang til infrastruktur som epost, bibliotek og kontorplass.

FLU/FSH følger opp samtlige kandidater med samtale angående fremdriftsplan, og arbeider med å få på plass rutiner for skriftlig varsling før normert tid går ut, inkludert informasjon om konsekvensene av dette. I 2017 er det etter søknad tildelt fem slutføringsstipend à tre måneder til kandidater med forsinkelse i innlevering av avhandling ved FLUS/FSH. Dette er et engangstiltak, og effekten av det blir evaluert i 2018. Fakultetene vil fokusere på «belønning» av disputas ved normert tid.

FSV har styrket tiltak overfor studenter som har vært fem år eller mer i programmet. Det foretas en gjennomgang av status, og de som har vilje og forutsetninger for å fullføre innen en rimelig tidshorisont, tilbys en konkret plan og ekstra veiledningsressurser. Av tre studenter som har fått slik oppfølging, har en levert og to forventes å levere før sommeren.

1.6 Programmets praksis ved bruk av pliktarbeid

Ved FBA benyttes ikke pliktarbeid, og ved FSV benyttes dette ikke for KD-stipendiater. FSV har en NFR-stipendiat med pliktarbeid på prosjekt, og to ansatte som skal gjennomføre ph.d.-graden på tre år uten undervisning til ph.d.-arbeidet hvor reell tid til forskning overvåkes nøye.

HHN tilbyr pliktarbeid som norm og er av den grunn det fakultetet med flest kandidater med pliktarbeid. De har også det programmet med størst variasjon i type pliktarbeid. Utenom undervisningstilknyttede oppgaver, som de fleste fakultet bruker som pliktarbeid, tilbyr HHN administrativt arbeid og arbeid i tilknytning til forskningsprosjekter, for eksempel datainnsamling utover det som trengs for avhandlingen.

FLU/FSH har bestemt at det i en periode framover ikke er anledning til å bruke ordninga med pliktarbeid. Alle avtaler blir heretter på tre år. Tidligere opptatte kandidater har normalt pliktarbeid som undervisning og veiledning av bachelor- og masteroppgaver. Faggruppetlederne har nå fått

---

⁶ § 5-4 i forskrift for graden ph.d., §§ 6-2 og 6-3 i forskrift om studier og eksamener ved Nord universitet

ekstra ansvar for å sikre at stipendiatene ikke blir satt til oppgaver som går ut over progresjon, deriblant emneansvar.

1.7 Generell kommentar/vurdering om produksjon og gjennomstrømming

FBA er opptatt av å øke kandidatgjennomstrømmingen og har iverksatt tiltak som inkluderer tett dialog mellom kandidat og veileder, deltakelse i faggruppe, samt mellom kandidat og administrasjon.

FLU/FSH har ved begge fakultetene, og særlig ved campus Levanger, tatt opp fast ansatte på ph.d.-programmet i forbindelse med kompetanseløftet. Totalt antall kandidater opptatt på programmet (inkludert fast ansatte) og inkludert de som ennå ikke har tiltrådt, nærmer seg nå rundt 70. FLU/FSH har etablert flere tiltak for å bedre inntakskvaliteten. Krav om forutgående praksis er fjernet, veilederen bringes tidligere inn i prosjektutviklingen, nye ph.d.-prosjekter blir knyttet til større forskningsprosjekt og –miljø, og det arbeides mer med vurdering av prosjektskissene i forkant av opptak.

FSV har de siste to årene hatt lavere gjennomstrømming enn tidligere, men har aktivt forholdt seg til forbedring av trenden. Det er etablert innføringskurs for nye doktorander. Det gis veilederopplæring og det er etablert veilederforum. Fakultetet mener disse tiltakene vil ha positiv effekt på gjennomstrømmingen generelt. Fra 2018 vil fakultetet gi 6 måneder undervisningsvikariat til alle som leverer på normert tid, og som får avhandlingen antatt. FSV forventer mange søknader om bedømming i løpet av våren 2018, og hovedfokus vil være på å sikre den vitenskapelige kvaliteten på de arbeidene som leveres.

2. Overordnede vurderinger av doktorgradsprogramets faglig profil og innretning, og fagmiljøets kompetanseprofil

2.1 Utvikling i 2017 sett i lys av opprinnelig akkreditering og eventuelle endringer i formell organisering

FBA ble omorganisert i 2017 og er nå representert ved to studiesteder, campus Bodø og campus Steinkjer. Dette har ført til endringer i fagmiljøets kompetanseprofil. Ved campus Steinkjer bygger fakultetet videre på et fagmiljø innen husdyr og velferd og terrestrisk økologi, som senere skal inkluderes i ph.d.-programmet. I den anledning utlyses det professor- og førsteamanuensisstillinger ved campus Steinkjer i 2018 for å styrke fagmiljøets kompetanseprofil, inkl. veilederkompetanse. FBA har hatt fokus på å øke antall professorstillinger tilknyttet programmet gjennom 2016 og 2017. I 2017 ble det ansatt tre professorer. Doktorgradsprogrammet er i tråd med opprinnelig akkreditering.

Det har ikke vært endring av innretning og faglig profil av HHN i løpet av 2017, og doktorgradsprogrammet er fortsatt i tråd med opprinnelig akkreditering. Fakultetet har hatt fokus på helhet i doktorgradsprogrammet i lys av skjerpede krav til doktorgradsprogram i ny forskrift.

FLU/FSH har gjeninnført et obligatorisk kurs i programområdets kjerneprofil, den praktiske kunnskapens teori og profesjonspraksis. Det ansees som helt nødvendig for å ligge innenfor programmets opprinnelig akkreditering. Det er utfordring å øke forskningsproduksjonen innen kjerneområdet. Det er lyst ut tre nye stillinger ved Senter for praktisk kunnskap (SPK) som vil styrke fagområdet kompetanseprofil. Fusjonen har, for doktorprogrammet, ført med seg nye fagfolk og veiledere som ikke kjenner fagområdet praktisk kunnskap, men som har gitt en betydelig styrking av fagmiljøene gjennom en økt bredde innen både helse, lærer og kunstprofesjoner. Disse har også tilknytning til relevante problemstillinger innen praksisfeltet.

Det er ingen endringer ved FSV som gir avvik i forhold til opprinnelig akkreditering. Det er heller ingen endring i fagmiljøets kompetanseprofil. Fakultetet uttrykker bekymring for at det aktive forskningsmiljøet (andelen vitenskapelig ansatte som driver aktiv forskning og publiserer jevnlig) ikke har vokst i takt med antall kandidater i programmet, men fortsatt er miljøet godt kvalifisert til å bære rundt 50 stipendiater.

2.2 Vurdering av fagmiljøet/fagmiljøer som bærer doktorgraden, sett i forhold til NOKUTs akkrediteringskrav⁷ (8/4-regelen) og Nords vurdering av aktiv forsker⁸

Fagmiljøet tilknyttet FBA overoppfyller 8/4-kravet og er godt innenfor alle andre krav.

I 2017 vedtok HHN egne kompetansekrav for hoved- og medveiledere for å tydeliggjøre kravene til fagmiljøet som bærer doktorgraden. Fakultetet har med god margin det antall professorer og førsteamanuenser med tilstrekkelig forskningsproduksjon i forhold til kravene Nord universitet har til doktorgradsprogrammenes fagmiljø. Det er et fokus på helheten i programmet, og å sikre at de fagansatte støtter opp om kjernen i doktorgradsprogrammet. I 2018 vil HHN ha fortsatt fokus på helhet i programmet og forskningsproduksjonen blant veiledere og andre involverte i programmet, samt kvalifisere flere aktive forskere som veiledere.

Ved FLU/FSH utlyses, og tilsettes det flere professorer tilknyttet fagmiljøet i doktorgradsprogrammet, som ett av tiltakene for å øke forskningsaktivitet og -kvalitet.

Det har vært en positiv økning i antall vitenskapelig ansatte med professorkompetanse ved FSV, noe som bidrar til å sikre 8/4-kravet. Det er behov for å øke antall veiledere og utfordringen er blant annet knyttet til førstekompetentes forskningsaktivitet, som må økes.

2.3 Evaluering av programmets kompetanseprofil, faglige profil og kompetanseprofil

Forskningsutvalget (FU) ved FBA har vært sentralt når det gjelder å sikre kvaliteten på programmet, både gjennom oppfølging av kandidatenes progresjon og kravene i ph.d.- reglementet. For å sikre fortsatt høy kvalitet i doktorgradsprogrammet har FU vedtatt flere endringer i de utfyllende retningslinjene, hovedsakelig knyttet til opplæringsdelen og krav til avhandling. I jevnlig dialogmøter gir kandidatene og veilederne innspill til doktorgradsprogrammet.

Ansvar for etterspurte evalueringer ved HHN ligger hos programansvarlig, samt hos forskningsutvalget. Programansvarlig følger opp endringer i nasjonale krav, og forskningsutvalget har i 2017 behandlet flere saker med utgangspunkt disse endringene.

FLU/FSH foretar evalueringer av kompetanseprofil med jevne mellomrom, men har ikke fastlagte rutiner for dette. Det er innført fellesmøter med dekanene i tillegg til doktorgradsutvalget.

Doktorgradsprogrammet ved FSV har en kompetanseprofil og faglig profil som er i samsvar med akkrediteringen. Programmet har i stor grad den samme faglige profil som da akkrediteringen ble gitt, med faglige tyngdepunkter knyttet til samfunnsvitenskapelige studier av velferd, klima og miljø, og organisasjon og styring. Det er også til disse områdene FSV har rekruttert de fleste stipendiatene.

2.4 Kandidatenes medvirkning og representasjon i lokale og sentrale råd og utvalg

Ved alle fakultetene er kandidatene representert i forskningsutvalg eller doktorgradsutvalg, og flere fakultet har formalisert dialogmøter mellom stipendiatene og ledelsen av fakultetet eller programmet. Ved FSV er de også representert i internasjonalt utvalg.

Kandidatene er representert i sentralt forskningsutvalg, men ikke i sentralt internasjonalt utvalg.

---

⁴ Forholdstill førstekompetanse/professorer, om fagmiljøets størrelse er tilpasset antallet doktorgradsstudenter, nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk fagmiljøet deltar aktivt i, forskningen og det faglige og/eller kunstneriske utviklingsarbeidet fagmiljøet utfører og har utført de siste fem år.

⁸ Se *Kompetanseplan for Nord universitet 2017-2018*, s.10: «Med aktive forskere menes fagansatte som har publisert i akademiske kanaler siste tre år. Fagansatte som har oppnådd inntil ett publiseringspoeng i løpet av siste tre år defineres som aktiv etter svakt krav. Definisjon av aktiv forsker etter middels krav forutsetter at forskeren har publisert tilsvarende 1 publiseringspoeng eller mer i perioden. Forskere som har publisert tilsvarende 3 publiseringspoeng eller mer på tre år tilfredsstiller sterkt krav.»

2.5 Generell kommentar/vurdering om ph.d.-programmet – overordnede vurderinger

Ved FBA har antall kandidater økt de siste årene og man antar at antall disputaser per år blir mer stabilt i årene fremover. FBA mener framtidig suksess for programmet avhenger av stabil rekruttering av kandidater, og strategisk arbeid med ekstern finansiering av forskningsprosjektene fra nasjonale og internasjonale bedrifter/organisasjoner. Det framgår av fakultetets handlingsplan at det arbeides systematisk med dette.

Doktorgradsprogrammet ved HHN vurderes som veletablert. Programmet har etter hvert mange erfarne veiledere tilknyttet, og en stabil kandidatproduksjon. Det er allikevel nødvendig å ha fokus både på å rekruttere tilstrekkelig antall kandidater og på gjennomstrømming for å kunne ha en tilfredsstillende kandidatproduksjon. Fagmiljøet ved HHN er stort og doktorgradsprogrammet har tilfredsstillende antall fagpersoner i toppstillinger. Et antall professor II stillinger er tilknyttet programmet gjennom roller som medveileder og/eller på doktorgradskurs, seminarer, workshops, metode, etc.

FLU/FSH har fortsatt et stykke igjen med hensyn til den rent organisatoriske delingen av programmet mellom de to fakultetene og en avklaring av beslutningslinjene på alle områdene. Det samme gjelder avklaring hvorvidt bredden i fakultetenes faglige profiler skal gjenspeiles i programmet eller kun deler av profilen.

3. Eksterne relasjoner og internasjonalisering

3.1. Aktive eksterne og internasjonale formelle avtaler tilknyttet doktorgradsprogrammet i løpet av 2017

Det er stor variasjon med hensyn til omfanget av eksterne og internasjonale formelle avtaler tilknyttet doktorgradsprogrammene. Som eksempel har FBA har 10 formelle avtaler, både nasjonale og internasjonale i Europa og Asia, mens FLU/FSH har tre avtaler, to i Skandinavia og en i Irland.

HHN og FSV har ikke kommentert til dette punktet.

Tabell 4: Internasjonalisering ph.d.*

Antall ph.d.'er som har hatt internasjonalt forskningsopphold/workshop/seminar i 2017	24
Antall ph.d.'er deltatt på internasjonale konferanser med paper/poster/chair i 2017	34
Antall internasjonale publikasjoner av ph.d.'er, både som eneforfatter og som medforfatter i internasjonal sampublisering i 2017	25
Antall internasjonale prof. II og bi-veiledere tilknyttet programmet	43

Kilde: Fakultetene

*Fordi tabell 4 viser god internasjonal aktivitet i 2017 er tabellen tatt med selv om FLU/FSH har ikke levert tall, og tabellen viser derfor kun FBA, HHN og FSV samlet.

3.2 Generell kommentar/vurdering om eksterne relasjoner og internasjonalisering:

FBA har en unik profil ved universitetet med hensyn til antall faste internasjonale vitenskapelig ansatte. Fakultetet har mange formaliserte avtaler om samarbeid med utenlandske institusjoner og deltakelse i flere internasjonale nettverk som doktorgradsprogrammet drar nytte av. Dette er en stor styrke for doktorgradsprogrammet siden det gir kandidatene tilgang til et bredt globalt akademisk nettverk som de ansatte er deltar i. I tillegg benyttes eksterne biveiledere fra andre land som ytterligere bidrar til kvaliteten i forskningen. Kandidatenes forskningsprosjekter er i hovedsak knyttet til større nasjonale/internasjonale flerpartnerprosjekter, noe som bidrar til at eksterne forskningsmiljøer blir delaktige i programmet.

Det faglige miljøet ved FBA bidrar ikke bare med veiledning til egne kandidater, men også for eksterne kandidater tilknyttet andre nasjonale og internasjonale institusjoner som har opphold som gjesteforskere ved fakultetet. De fleste ph.d.-kandidatene ved FBA har deltatt på internasjonale

konferanser og flere har tatt ph.d.-kurs eller annen opplæring ved andre norske institusjoner og i utlandet. Flere av de nåværende kandidatene har hatt opphold ved eksterne institusjoner for å utføre sin forskning.

Kandidater ved HHN får i all hovedsak internasjonal erfaring i løpet av doktorgradsløpet gjennom deltakelse på internasjonale konferanser og workshops eller gjennom kortere eller lengre utenlandsopphold. Professor II ved HHN er ofte internasjonale og anerkjente forskere innenfor sine områder, og bidrar slik sett også med internasjonalt nettverk for kandidatene. Det er ønskelig å øke antallet kandidater som gjennomfører internasjonalt forskningsopphold i løpet av doktorgradsløpet, og fakultetet bistår derfor med finansiering.

Faggruppene ved FLU/FSH administrerer utenlandsopphold og deltakelse i internasjonale seminar og konferanser og internasjonale avtaler på fakultetene. Dette har gjort det utfordrende å levere tall til tabell 4 i år. De fleste avhandlingene har hittil blitt planlagt som monografier, men det siste året har det vært en dreining mot artikkelbaserte avhandlinger, og det er derfor sannsynlig at det blir flere internasjonale publikasjoner framover.

Et større engasjement og større aktivitet innenfor internasjonalisering er et mål for FSV. Fakultetet har som tiltak for måloppnåelse etablert et internasjonalt utvalg hvor også stipendiatene er representert. Utvalget behandler alle utdanningene ved FSV, inkludert doktorgradsprogrammet, samt forskningsaktivitet. Fem av totalt ti mobilitetsstipend, en del av Nord universitets strategiske midler, ble tildelt stipendiat på FSV.

4. Oppfølging av ph.d.-kandidater

4.1 Programmets praksis for integrasjon i forskningsgrupper

Alle kandidater ved FBA er tilknyttet en faggruppe. I de tilfeller der kandidatens prosjektet går på tvers av fagprofilen i faggruppene eller at kandidater fra forskjellige fagprofiler samarbeider, så kan de delta i flere faggruppers aktiviteter. Men de har organisatorisk tilhørighet i faggruppen til hovedveileder.

Også ved HHN er alle kandidatene tilknyttet en faggruppe. Normalt vil kandidaten tilhøre samme faggruppe som hovedveileder. Dette ansees som vesentlig for å sikre et godt fagmiljø for kandidatene. De presenterer papers i faggruppa, er involvert i forskningsprosjekter, og samarbeider med andre faggruppedlemmer om forskningen. De utgjør viktige medlemmer av faggruppene, og deltar i faglige diskusjoner. Aktiviteten varierer noe mellom faggruppene.

Majoriteten av kandidatene ved FLU/FSH er ikke direkte knyttet til faggrupper, men en del har en slik tilknytning, og det arbeides med en modell hvor kandidatene er mer direkte knyttet til faggrupper. Dog er arbeidet med å etablere faggrupper bare i startfasen mange steder i organisasjonen. I organiseringen av faggruppene tillegges også lederansvar for kandidatenes progresjon. Det er tatt initiativ for etablering av et nettverk rundt de offentlige ph.d.-stillingene, med tanke på de særlige utfordringene disse står i. I dette er FSV invitert inn i samarbeidet og til å knytte nettverket inn mot Senter for velferdsinnovasjon.

Alle stipendiatene ved FSV er tilknyttet en faggruppe, og antallet er relativt godt fordelt mellom faggruppene. Overgangen til ny organisering skapte et visst vakuum for mange av stipendiatene i en periode, men dette er i ferd med å bedre seg. Faggruppelederne er også i ferd med å ta et mer aktivt personalansvar, også for stipendiatene. Samtidig fortsetter en del av de gamle forskningsgruppene som uformelle nettverk, noe som har vært viktig for mange av stipendiatene.

4.2 Obligatoriske seminarer og midtveisevalueringer

FBA har en rekke krav til obligatoriske seminarer nedfelt i utfyllende retningslinjer. Blant annet kreves det at studentene skal holde fem presentasjoner i løpet av doktorgradsløpet, både internt og eksternt, og er slik en del av fakultetets forskningsformidling. Midtveisevalueringen gir en god oversikt over doktorgradsarbeidets status, potensielle problemer og forsinkelser som krever

oppfølging. Dersom evalueringsgruppen rapporterer om vesentlige svakheter ved forskningsarbeidet, skal det iverksettes tiltak for å korrigere situasjonen.

Ved HHN er det obligatorisk midtveiseevaluering der to personer utenom veilederteamet leser og kommenterer på kandidatens arbeid. Normalt er den ene av disse to ekstern.

FLU/FSH har fjernet kravet om midtseminar og sluttseminar, men det er forventet at faggruppene etablerer faglige seminarer der kandidatene legger fram og får tilbakemelding på sitt arbeid. Midtveiseevalueringen er innført istedenfor midtseminar. Fokus blir nå retta mot progresjon og innhold.

FSV har helt fra programmets oppstart hatt start-, midt- og sluttseminar. Forskriftsfestet krav om midtveiseevaluering medførte dermed bare små justeringer av praksis, spesielt i midtseminaret.

4.3 Progresjonsoppfølging

Ved FBA leverer kandidatene obligatoriske progresjonsrapporter både høst og vår.

Progresjonsrapportene gjennomgås og godkjennes i fakultetets FU og gir slik FU en svært god oversikt over alle kandidatene ved fakultetet. Kandidatene ved FBA diskuterer nyere forskning innen de respektive fagfelt i interne grupper og seminarer. Gjennom disse aktivitetene har kandidatene tett og regelmessig kontakt med sine veiledere, og god mulighet til faglig utvikling. Ved behov arrangeres også individuelle møter med kandidat, veileder, dekan/ph.d.-koordinator for å følger opp kandidatens fremdrift.

Programansvarlig og programkoordinator ved HHN har fellesmøte med kandidatene en gang per semester, der det tas opp temaer som er relevant for kandidatenes doktorgradsløp. Kandidaten er også representert med tillitsvalgt som har jevnlig kontakt med programansvarlig og sitter i forskningsutvalget. Saker tas ofte opp gjennom denne kanalen. Faggruppeleder har ansvar for å gjennomføre utviklingssamtaler med stipendiatene i faggruppen.

Det er gjort mange nye grep det siste året med studieplan for doktorgradsprogrammet ved FLU/FSH. Alle stipendiatene er flyttet fra SPK og over til faggrupper ved fakultetene der faggruppeleder er gitt ansvar for oppfølging. Dekanen og prodekan forskning ved FSH følger personlig opp kandidater tilknyttet fakultetets fagmiljø, og har rutiner for dette under etablering. Dekan og prodekan forskning har hatt et felles seminar med fakultetets stipendiater. Ved FLU har prodekanen og programansvarlig et overordna ansvar for dette. Det vil være viktig å påse at kandidater i ett og samme doktorgradsprogram med ulike fakultære rutiner ikke får ulik grad av oppfølging, avhengig av hvilket fakultet hovedveileder er tilknyttet, og dekanene er omforent om felles plan for oppfølging.

FSV har gjennomført progresjonssamtale med alle doktorgradskandidatene i 2017. Fra 2018 vil faggruppeleder gjennomføre medarbeidersamtale med stipendiatene i kraft av sitt tillagte personalansvar.

4.4 Rammekvalitet

I ulike rapporter og undersøkelser har fokuset på infrastruktur økt for doktorgradskandidatene i UH-sektoren. God rammekvalitet er en viktig faktor i ferdigstilling på normert tid.

Alle kandidatene ved FBA har tilgang til campus og forskningsstasjonen i Mørkvedbukta, inkludert laboratorier, IKT, bibliotek og forskningsmidler. Dette gjelder også for stipendiater med utgått finansieringsperiode.

HHN anser det som en vesentlig rammebetingelse for kandidater at de sitter i fagmiljøet, og at det styrker kvaliteten i fagmiljøene totalt sett. Det gir rom for uformelle samtaler om faglige temaer, og det blir lett for kandidatene å søke råd. Med kandidater fordelt på tre ulike campus, er det viktig å lage gode miljøer der de er, samtidig som at de finansielt og på annen måte gis anledning til å være relativt hyppig i fagmiljøet der hovedveileder sitter. For kandidater med utgått finansieringsperiode forlenges tilgangen på epostkonto, bibliotek, etc., og det tilbys også kontorplass og veiledning.

Ved FLU/FSH bruker noen kandidater MacOS av faglige grunner, for eksempel i forbindelse med videoanalyse. De har erfart dårlig og til dels manglende support fra IT, noe som oppleves som kritisk for gjennomføring av forskningsprosjektet.

Hovedutfordringen for kandidatene ved FSV er kontorplass. Knappheten på kontor skaper en del usikkerhet. Mange sitter for trangt og fleksibiliteten er liten selv ved mindre overskridelser av tid.

4.5 Generell kommentar/vurdering om oppfølging av ph.d.-kandidater

Den administrative ph.d.-koordinatoren ved FBA arrangerer møte med de nye ph.d.-studentene for å informere om kandidatens ansvar som student og for å gjennomgå en milepælsplan for hele doktorgradsløpet. Fakultetet bidrar økonomisk til ulike sosiale arrangement for ph.d.-studentene.

FLU/FSH har mange kandidater som skal ha oppfølging, og har valgt å fordele dette mellom ph.d.-programansvarlige og andre fagansvarlige. Fakultetene bak programmet gjør ulike tiltak for oppfølging. Det er tydelige forventninger i Bologna-prosessen og fra NOKUT om karriereveiledning og dette er et område det er behov for å arbeide mer systematisk med framover. Programmet samarbeider nå på tre forskerskoler PROFRES (profesjon), NAFOL (lærerutdanning), og MUNI HEALTH-CARES (sykepleie og helsevitenskap). Totalt samarbeider doktorgradsprogrammene ved Nord universitet med 10 forskerskoler til sammen.

Veksten i antallet stipendiater ved FSV skaper utfordringer og krever stadig fastere rutiner. Det er jobbet mye med dette de siste par årene, og vil det fortsatt ha stor oppmerksomhet framover. Det anses derfor som svært viktig å se oppfølgingen og kvalitetssikringen av doktorgradsprogrammet i nær sammenheng med tiltak for å styrke forskningsaktiviteten ved fakultetet.

5. Veiledningsforhold og oppfølging av veiledere

5.1 Generelt om veiledningskapasitet og utfordringer i veiledningssituasjon

FBA har som mål at alle hovedveiledere først har vært medveileder, for å få erfaring. Fakultetet har behov for flere veiledere med mer erfaring, og ved rekruttering av nye vitenskapelig ansatte de siste årene har dette vært et av vurderingskriteriene. Alle professorer som ble ansatt i 2017 har veilederkompetanse og er tilknyttet doktorgradsprogrammet.

HHN har foreløpig tilstrekkelig veiledningskapasitet på de fleste temaområder, men med økning i antallet doktorgradskandidater vil dette bli noe mer presset framover. Det blir viktig å fase inn nye veiledere, ikke minst ved å gi ferske forskningsaktive førsteamanuenser rolle som medveileder, gjerne i tillegg til eventuell ekstern medveileder der det er aktuelt. Antall nye doktorgradskandidater med to medveiledere har økt ved HHN i 2017.

Det er innført krav om kurs eller erfaring som veileder for å bli oppnevnt veileder ved FLU/FSH. I tillegg til deltakelse på nasjonale veilederutviklingskurs blir det arrangert internt kurs for alle interesserte i 2018-19.

FSV har 63 vitenskapelig ansatte professorer og førsteamanuenser i hovedstilling som er kvalifisert for å være hovedveileder. Tallet blir lavere når kravet om at veilederne skal være «aktive forskere» også medregnes, men dette er igjen avhengig av hvordan «aktiv forsker» defineres. Det har stor betydning for kandidatene å være del av aktive forskningsmiljøer. De viktigste tiltakene for å sikre og styrke doktorgradsutdanningen er derfor å styrke den generelle forskningen ved fakultetet.

5.2 Oppfølging av veiledere

FBA har som målsetting at alle som er veiledere skal ha gjennomgått veilederutviklingskurset som tilbys ved Nord universitet, og ønsker en økning i kapasiteten på kurset. Prodekan forskning og utvikling ved FBA er støtte til veiledere og vurderer behov for veilederkurs.

HHN gjennomfører veilederforum en gang per år, og sender aktuelle veiledere på veilederutviklingskurs. Kollegastøtte veiledere i mellom skjer i regi av faggruppene. Det gjennomføres også paperseminar der det gis tilbakemelding på kandidatens arbeid, dette også som støtte for kandidatens veiledere.

FLU/FSH vil arrangere et årlig veilederseminar, og leder for doktorgradsutvalget vil sammen med programansvarlig for doktorgradsprogrammet arrangere veilederforum med relevante tema. Veiledermiljøet er geografisk spredd, noe som gjør oppfølging krevende. Seminarer og forum blir derfor også arrangert ved bruk digitale løsninger.

Alle veiledere tilknyttet doktorgradsprogrammet ved FSV har, eller vil få tilbud om å delta i fakultetets veilederopplæring som gjennomføres årlig. Det etablerte veilederforumet representerer i seg selv en kollegastøtte, og er også utgangspunkt for uformell kollegastøtte utenom forum-møtene som arrangeres annenhver måned. Det er i noen tilfeller også gitt mentorstøtte til nye veiledere.

5.3 Kvalitetssikring av eksterne veilederes kompetanse

I ph.d.-forskriften og i de ulike programmenes utfyllende retningslinjer framgår det hvilke krav som skal kreves av veiledere, både interne og eksterne. Men til dette punktet er fakultetene kun bedt om å redegjøre for kvalitetssikring av eksterne veiledere, hvor man ikke har samme kontrollmuligheter som på egne ansatte.

FBA har i 2017 vedtatt kompetansekrav til veiledere som benyttes for å kvalitetssikre interne og eksterne veilederes kompetanse.

Ved FLU/FSH vurderer doktorgradsutvalget om veileder(e) har tilstrekkelig erfaring med veiledning og forskningsledelse. Videre vurderes om det nasjonale og internasjonale vitenskapelige nettverk og den vitenskapelige produksjonen, dens kvalitet og formidling støtter opp om kandidatens prosjekt. I tillegg vurderes det om veileder har tilstrekkelig forskningsmetodisk ekspertise basert på CV, inkludert publikasjonsliste.

Ved FSV er alle hovedveiledere interne, mens de aller fleste medveiledere er eksterne. Programmet anser ikke at kvaliteten på eksterne veiledere hittil har vært noe problem. Kvalitetssikring av eksterne medveiledere begrenser seg til rekruttering og informasjon om forventninger.

5.4. Generell kommentar/vurdering om veiledningsforhold og oppfølging av veiledere:

FLU/FSH arbeider systematisk og grundig med oppfølging av veiledere, med krav om kurs og tilbud om erfaringsdeling. Etter hvert som forskningsgruppene blir mer operative vil også dette virke positivt inn på veiledermiljøet. En arbeidsgruppe med erfarne veiledere har utarbeidet et forslag til handlingsplan, *Train the Trainers*, for styrking av veiledning og veiledere på ph.d- nivå. Arbeidet er særlig viktig hvis samarbeidet om veilederutvikling med UiS og UiA ikke videreføres.

Ved FSV arbeides det bevisst både med rekruttering, oppfølging og opplæring av veiledere, og med kvalitetssikring av veiledningen.

6. Kursportefølje

Det ble arrangert totalt 19 doktorgradskurs ved Nord universitet i 2017. To ved doktorgradsprogrammet i sosiologi og fem til seks på hver av de tre andre programmene. De fleste kursene ble naturlig nok arrangert på campus Bodø hvor majoriteten av kandidatene har sin kontor plass. FBA og FLU/FSH har arrangert kurs med ekstern samarbeidspartner, mens FSV og HHN har hatt tverrfakultært samarbeid. FLU/FSH og HHN har også samarbeidet gjennom forskerskoler de er medlemmer av. Ekstern deltakelse er viktig for faglig utveksling, nettverksbygging og Nord universitets omdømme. Alle programmene har hatt eksterne deltakere på sine kurs. På et av FSV sine kurs var majoriteten rekruttert eksternt.

Alle kursene blir evaluert. Rutinene og metodene varierer naturlig nok fra kurs til kurs. Ved HHN utarbeides evalueringsrapporter som kursansvarlig får tilsendt. Rapporten blir forelagt forskningsutvalget som retter tiltak hvis nødvendig. Ved FLU/FSH skal programansvarlig for ph.d.-programmet gjennomføre SEFØ analyse av alle kurs vår 2018 for framlegg og diskusjon i doktorgradsutvalget, Ved FLU/FSH er det programansvarlig og doktorgradsutvalget som vurderer eventuelle endringer. Tilsvarende blir evalueringsrapportene ved FSV benyttet som grunnlag for forbedring.

HHN har etablert en portefølje med doktorgradskurs, noen av disse er i samarbeid med andre institusjoner. Dette innebærer blant annet at fakultetet som hovedregel har deltakere fra andre institusjoner på sine doktorgradskurs, og at egne kandidater gjennomfører deler av sin opplæringsdel ved andre institusjoner. Kursene får i all hovedsak gode tilbakemeldinger.

7. Rekrutteringsgrunnlag og attraktivitet (etterspørselstrykk)

Sterk og relevant faglig kompetanse blir vektlagt av alle programmene som grunnlag for opptak. Det legges også stor vekt på prosjektskissen. Samtaler og intervju blir gjennomført, blant annet for å vurdere motivasjon og personlig egnethet for å gjennomføre et ph.d.-prosjekt. FBA vurderer også teknisk kompetanse relatert til prosjektet og engelskspråkkunnskaper skriftlig og muntlig.

Det er ønskelig at alle som tas opp i et doktorgradsprogram har vært gjennom en konkurranseutsatt utlysning for at den til enhver tid best kvalifiserte kandidaten som blir tatt opp. På FBA er det i snitt 40 søkere pr. utlysning, hvorav 20 – 30 er kvalifiserte søkere. Ved de øvrige programmene er det et snitt på 2,5 søkere, og mer systematiske tiltak for å øke antall kvalifiserte søkere bør vurderes. 12 kandidater er tatt opp uten forutgående utlysning. Disse er i stor utstrekning fast ansatte som er opptatt som del fakultetenes kompetanseplan. Disse oppfyller de generelle kravene for ph.d.-kandidater.

Tabell 5: Vurdering av programmets rekrutteringsevne og faglige nivået på søkerne.

Hvor mange stipendiat-stillinger ble utlyst siste år?	45
Hvor mange kvalifiserte søkere var det i gjennomsnitt pr. utlyste stilling?	2,5 (11,9)*
Hvor mange ble opptatt i programmet siste år uten forutgående utlysning?	12

Kilde: Fakultetene

* 11,9 er inkludert FBA med 40 stillinger. 2,5 er de tre andre uten FBA.

Som vist i tabell 1b er ikke Nord universitet tildelt nye KD-stipend i 2018, noe som for øvrig gjelder alle universitetene. Det er derfor et viktig tiltak for å få økt antall doktorgradsavtaler at antall eksterntfinansierte⁹ kandidater øker, enten de er søkere fra andre institusjoner og bedrifter eller blir finansiert gjennom bevilgede forskningsprosjekt.

I en kommende internrevisjonsrapport vedrørende ansettelse av stipendiater vil det fremkomme at Nord universitet i større grad bør styrke langtidsplanlegging når det gjelder utlysninger av stipendiatstillinger. Fordi noen tilsetninger vil trekke ut i tid bør det utlyses flere for å hindre ubenyttede måneds- og årsverk på stipendiatkapittelet. Videre foreslås det å utarbeide strategi for rekruttering av flere kvalifiserte søkere - bedre opptakskvalitet vil øke fullføringsgrad.

FBA arbeider systematisk for å sikre eksterntfinansierte stillinger til programmet. I dette ligger også et økt fokus på å rekruttere en kandidat finansiert av NFR nærings- og offentlig sektor ph.d.-programmet. Den første kandidaten finansiert over nærings-ph.d.-ordningen begynner våren 2018. Fakultetet har sendt 43 søknader om eksterne midler i 2017 i tilknytning til doktorgradsprogrammet.

⁹ Med eksterne midler menes både som del av NFR/EU-prosjekt og avtaler om NÆR/OFF-ph.d.

Tilsvarende har FLU/FSH fokus på rekruttering av kandidater til NFR sitt andre tiltak - offentlig ph.d. og har til nå tatt opp tre kandidater. Forskningsgruppene arbeider for å øke antall ekstern finansierte prosjekt med tilknyttet doktorgradskandidat.

HHN har en del stipendiater på eksterne midler og noen kandidater ansatt ved andre institusjoner. Men fakultetet har ikke egne tiltak for å øke doktorgradsavtaler med ekstern midler.

FSV bruker KD-stipend som insentiv for å stimulere til økning av prosjektsøknader om eksterne midler. Ved innvilgning av prosjekter som inkluderer en doktorgradskandidat, får prosjektsøker også en KD-stipendiat knyttet til samme prosjekt.

Alle som disputerte i 2017 har fått jobb innenfor akademia eller forskningsinstitusjoner. Majoriteten har fortsatt ved Nord universitet. Dette er også en ønsket situasjon med tanke på nødvendig kompetanseheving i flere fagmiljø.

8. Oppsummering 2017 og oppfølging 2018

De tre største utfordringene for kvaliteten av ph.d.-utdanningene i 2017 som det settes inn tiltak for i 2018 er:

- Veilederkapasitet og kompetanse
  - Samarbeidet med UiS og UiA videreføres
  - FSV vil fortsette med å tilby veiledningskurs for eget fagmiljøet tilknyttet doktorgradsprogrammet
  - Videre kompetanseløft vil på sikt øke antall potensielle veiledere
- Gjennomføringsgrad
  - Alle fakultetene setter inn en rekke tiltak for å følge opp og tilrettelegge for kandidatene gjennom hele ph.d.-løpet, slik at forskerutdanningen gjennomføres på normert tid
  - Formalisere start av ansettelsesforholdet, og gjøre aktiv bruk av prøvetiden
  - Flere fakultet setter inn tiltak i avslutningsfasen for å hindre underkjenning
- Antall doktorgradsavtaler, KD- og eksternfinansiert
  - Fakultetene har økt fokus på at midler til rekrutteringsstillinger bør inngå i søknader om eksterne midler
  - Fakultetene har fokus på full utnyttelse av stipendiatkapitlet
- Utvikling og endringer i doktorgradsprogrammet i lys av akkreditering
  - Opprinnelig akkreditering skal legges til grunn ved eventuelle forandringer i ph.d.-programmene
  - Alle fakultetene vil videreføre økte tiltak på internasjonal mobilitet
- Rekruttering
  - Langtidsplanlegging av kommende utlysninger for å hindre vakanser og utnytte midlene på stipendkapitlet fullt ut
  - Øke antall kvalifiserte søkere pr. utlyst stilling
  - Bedre inntakskvaliteten ved å legge stor vekt på prosjektskissen samt vektlegge sterk og relevant faglig kompetanse

Administrativt ph.d.-forum er et viktig tiltak for erfaringsutveksling, koordinering av rutiner ved Nord universitet, informasjon om endringer i nasjonale krav til ledelsen og kompetanseheving for de som arbeider med administrasjon av forskerutdanningen ved fakultetene og på virksomhetsnivå. Ph.d.-forumet utvides med doktorgradsprogrammenes faglige programansvarlige i alle tilfeller hvor faglig kompetanse er nødvendig for forumets arbeid. Det er med på å sikre at støttetjenesten har den

kompetanse, kunnskap og forståelse som kreves for de strategiske og kvalitetsmessige målene Nord universitet har satt for forskerutdanningene.

En internrevisjon i samarbeid med UiA, UiS og HVL har sett på tilsettingsprosessen av KD-stipendiater og en revisjonsrapport er ventet innen kort tid. Her vil det fokuseres på tiltak og «best practise» for gode ansettelsesprosesser og redusere antall vakanser av KD-stipendiater til enhver tid.